

Årsrapport

Plastjakten Hordaland 2019

Dokumentet er skrevet av:
Jeanette Tennebekk
Synnøve Kvamme
Mona Maria Løberg

Sist endret:
31.01.2020

Innledende

Indeks

[Innledende](#)

[Indeks](#)

[Takk for støtten!](#)

[Sammendrag](#)

[Bakgrunn](#)

[Mål](#)

[Prosjektaktiviteter og måloppnåelse](#)

[1. Hvilken plast er verst? + 2. Nye typer plast](#)

[3. Mer folkeforskning og oppsporing](#)

[4. Samarbeid](#)

[5. Oppfordre frivillige til rydding](#)

[6. Kampanje](#)

[7. Annen formidling](#)

[Aktiviteter som utgikk eller ble utsatt til 2020](#)

[Evaluering](#)

[Planer for 2020](#)

Takk for støtten!

Vi vil takke Askøy kommune, Bergen kommune, BIR, Fana Sparebank, Grieg Foundation, Handelens Miljøfond, Hordaland fylkeskommune og Miljødirektoratet for støtten som gjorde det mulig å jobbe videre med prosjektet "Plastjakten Hordaland" i 2019.

FanaSparebank

Handelens
Miljøfond

HORDALAND
FYLKESKOMMUNE

MILJØ-
DIREKTORATET

Sammendrag

I 2019 har vi arrangert workshop for plastfri kosmetikk under Klimafestivalen §112 i januar, arrangert fire opprydningsaksjoner i samarbeid med andre aktører, jobbet mye med Plastjakten-utstillingen som åpnet på Herdla Museum 26. mai, utbedret og lansert kartleggingsportalen plastjakten.no, gjennomført kampanjer i sosiale medier, hatt stands med bivokspapir-verksted på Passion for Ocean-festivalen i Bergen 31. august og på markering for FNs bærekraftsmål om sult i Bergen 14. september, ferdigstilt og presentert rapport om bioplast, utarbeidet og presentert "verstingplast"-kategorisering, vært en av hovedarrangørene av Gjenbruksuken i Bergen hvor vi hadde en hel dag med plast som hovedtema, der vi arrangerte frokostmøte, inspirasjonsforedrag og teaterforestilling for barn. Vi har også hatt dialogmøter med Bergen kommune og Vestlandsrådet og flere planleggingsmøter i Arven etter Plasthvalen-alliansen.

I denne rapporten gir vi en nærmere beskrivelse av aktivitetene vi har gjennomført i Plastjakten Hordaland i 2019, hvordan støtten til prosjektet har blitt benyttet, og planer for 2020.

Bakgrunn

Plastforsøplingen er et enormt og økende problem. Hvert minutt havner 15 tonn plastavfall i havet, og ny forskning viser at platen ikke blir borte, men brytes ned til mikro- og nanoplast. Nanoplast har i nye studier blitt påvist i mellom annet øl, drikkevann og fiskehjerter, og kobles i én studie mot atferdsendring i fisk. Disse resultatene er høyst urovekkende, og antyder at konsekvensene av plastforsøplingen kan være langt mer alvorlige enn tidligere antatt. Løsninger på plastproblematikken er derfor en avgjørende del av en bærekraftig utvikling.

Plastavfallet må fjernes fra naturen, samtidig som tilstrømmingen må stoppes og forebygges. Først når vi vet hvor platen kommer fra og hvilke plastprodukter som havner i naturen, vil vi ha kunnskap om hvilke produkter som ikke lenger kan lages av plast. I Plastjakten Hordaland kombinerer vi derfor plastyddingsaksjoner med kartlegging, gjennom å mobilisere frivillige til å bli med på folkeforskning. Vi trenger også mer kunnskap om biologisk nedbrytbare alternativer til den problematiske platen, noe som er en sentral målsetting i prosjektet. Både arbeidsmetodene og kunnskapen vi opparbeider oss i Plastjakten Hordaland, vil ha relevans og overføringsverdi langt utover Vestlands grenser, og vi vil jobbe aktivt for å formidle kunnskapen vi tilegner oss. I 2018 startet også Naturvernforbundet Trøndelag opp Plastjakten Trøndelag, og vi har i 2019 gått i dialog med fylkeslaget i Sogn og Fjordane om tettere samarbeid om plastproblemet. Kunnskap om kartlegging og alternativer gjøres lett tilgjengelig på plastjakten.no, og bidrar til å forenkle arbeidet for alle som ønsker å bidra til løsning på dette omfattende problemet.

Naturvernforbundet Hordalands fremste styrke, er de frivilliges engasjement. Arbeidsinnsatsen vi legger opp til i Plastjakten Hordaland, vil i all hovedsak gå til å legge til rette for og koordinere frivillig innsats, samt å engasjere, inspirere og formidle kunnskap slik at enda flere vil være med på dugnaden som er avgjørende for å løse plastutfordringene.

Mål

Plastjakten Hordalands overordnede mål er å:

- **Inspirere til engasjement og tilrettelegge for frivillig innsats** i arbeidet mot plastforsøplingen.
- Være en **samlende kraft** og samarbeidspartner.
- **Samle og formidle kunnskap** om plastproblematikken og løsninger.
- **Spore ansvarlige virksomheter** og drive påvirkningsarbeid mot disse.

I 2018 formulerte vi følgende målsettinger for 2019 slik:

1) **Hvilken plast er verst?**

Vi vil invitere til felles møte med ulike aktører som har erfaring fra plastrydding og kartlegging. Deres erfaringer sammenstilles med våre egne og andres data fra ulike typer kartleggingsmetoder. Ut fra resultatene vil vi utforme en rapport og kampanje. Der vil vi blant se på spørsmål som: Hvilken plast havner oftest i naturen? Hvilken er vanskeligst å fjerne? Hvilke firmaer eller kilder er gjengangere? Hva er våre anbefalinger når det kommer til innkjøp, design og håndtering? Ulik informasjon vil rette seg mot ulike målgrupper, som forbrukere, kommune, bedrift, produsent, barnehage, arrangør og designer.

2) **Nye typer plast**

I 2018 har vi skrevet en lengre, akademisk artikkel om de mange ulike plasttypene som har kommet på markedet. Den beskriver hva de ulike typene består, hva de kan brukes til og utfordringer knyttet til materialet. Denne vil vi publisere og spre, samt bruke som grunnlag til flere enklere tekster som spres til befolkningen.

3) **Mer folkeforskning og oppsporing**

Vi vil fortsette arbeidet med å kartlegge plast, og legge til rette for at frivillige kan bidra i arbeidet gjennom å promotere verktøyet plastjakten.no. Bilder av plasten de rydder lastes opp på plastjakten.no. Samlingen vil være nyttig for å spore ansvarlige virksomheter, som vi vil gå i dialog med etterhvert som datagrunnlaget vårt blir større. Vi videreutvikler stadig plattformen plastjakten.no slik at den komplementerer eksisterende verktøy enda bedre. Den siste endringen er muligheten for å varsle om ting som er for store for vanlige frivillige til å fjerne. Hvem som helst kan ta bilde av "store, tunge ting" og laste det opp på plastjakten.no, og samarbeidspartneren vår Clean Shores Global vil spore opp eieren som oppfordres til å hente, gjenbruke eller resirkulere tingen.

4) **Samarbeid**

Vi vil fortsette å delta i arbeidsgruppen "Arven etter plasthvalen", dele erfaringer og begynne dialog om neste konferanse i 2020. Vi vil gå i dialog med dykkerklubber, skoler, kommuner i Hordaland og ulike aktører som arbeider mot marin forsøpling.

5) **Oppfordre frivillige til rydding**

Vi vil mobilisere frivillige til flere opprydningsaksjoner, bl. annet "Før fuglene kommer" og "Den store strandryddedagen", samt legge til rette for at lokallagene våre og andre kan gjennomføre egne opprydningsaksjoner. Vi har også blitt et hente punkt for ryddepakker, som vi vil informere mer om til befolkningen. Da kan frivillige hente gratis hansker, sekker og få informasjon om sikkerhet, muligheter for henting av boss, samt kartleggingsverktøyet plastjakten.no.

6) Kampanje

Vi vil også gjennomføre ny kampanje for 2-minutters strandrydding hvor folk oppfordres til å plukke litt søppel når de er på tur, og publisere bilder av det de finner på plastjakten.no.

7) Annen formidling

Vi ønsker å være en tydelig stemme i den offentlige debatten om plast og forbruk, formidle kunnskap om plastproblemet og løsninger til skoler og andre som ønsker å lære mer. På våren før opprydningsaksjonene vil vi installere og promotere utstilling på Herdla museum på Askøy, og i det offentlige rom i samarbeid med Bergen kommune. Naturvernforbundet sentralt har utviklet en fin guide, kalt "Plast- og giftfrie barnehager", som vi vil bruke aktivt i møte med barnehager i fylket.

Prosjektaktiviteter og måloppnåelse

1. Hvilken plast er verst? + 2. Nye typer plast

Sammen med BIR og Bergen kommune var vi en av hovedarrangørene til Gjenbruksuken i Bergen 25.-30. Fokus var gjenbruk, reparasjon og forbruksreduksjon gjennom en hel uke rett før jul. Tirsdag 26. november hadde vi temadag om plast. Da arrangerte vi et frokostmøte med tittelen "Hva skjer med plasten?", hvor 60 personer møtte opp. Synnøve Kvamme la frem resultater fra en sammenslåing av data fra en rekke kartleggingsverktøy for plast i naturen i Norge (Mepex rapport, data fra HNR, OSPAR, Nordic Ocean Watch, miljolare.no og plastjakten.no). Hun presenterte en liste over "verstingplasten", som ble definert som den type plastprodukter det havner mest av i naturen (både i antall og vekt). Det som det finnes desidert mest av, er isopor.

Deretter presenterte vi vår rapport om bioplast, hvor man blant annet får oversikt over begreper og hvilke egenskaper ulike plast og bioplast har. Naturvernforbundet nasjonalt fortalte om tiltakene vi ønsker å se, og BIR og Grønt Punkt snakket om hva som skjer med plasten som resirkuleres. Møtet avsluttet med spørsmål og en spennende debatt.

Samme dag arrangerte vi tre oppsetninger av barneteaterforestillingen "Fisken og plasten" på to bydelsbiblioteker og Fysak aktivitetshus. Dette var veldig populært og til sammen 171 så teaterforestillingene, og det var lange ventelister.

Om kvelden hadde vi inspirasjonsforedrag med Kristine Ullaland med tittelen "Hvordan leve mer med mindre?", der det å unngå klær laget av plast var et av hovedbudskapene.

Herdla Museum på Askøy ble det arrangert gjenbruksjuleverksted som en del av denne dagen i Gjenbruksuken.

Resten av uka hadde vi også med å arrangere en rekke aktiviteter, bl.a. frokostmøte om tekstilindustrien og Gjenbruksdagen på Torgallmenningen 30.

november. Til sammen var flere tusen innom arrangementene.

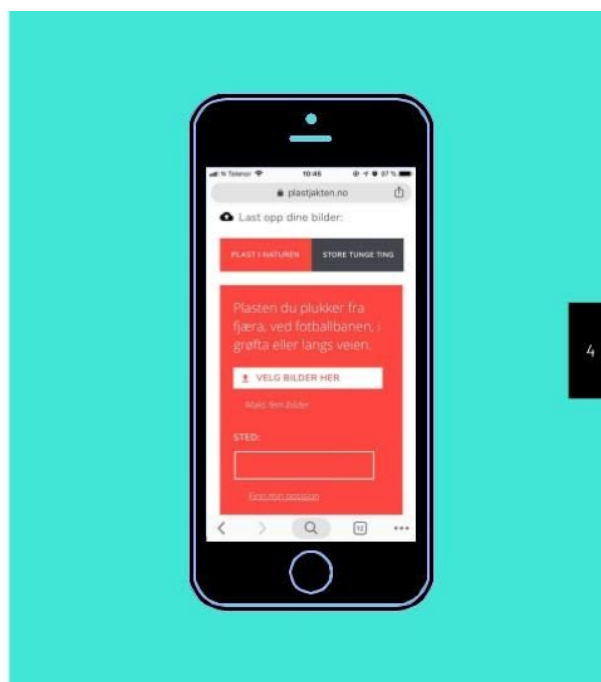
Deltakelse på Gjenbruksuken temadag plast og innovasjon 26.11.19.				
Sted:	Type arrangement:	Tittel	Delta kere	Skal/ Intr Facebook
Amalies Hage (hovedbibliotek)	Frokostmøte	Kva skjer med platen?	60	46/218
Oasen bibliotek	Barneforestilling (2stk)	Fisken og platen	121	
Fysak	Barneforestilling	Fisken og platen	50	76
Herdl Museum	Verksted	Gjenbruksjuleverksted	16	3/53
Impact Hub	Inspirasjonforedrag/worksh op	Hvordan leve mer med mindre?	30	42/618

3. Mer folkeforskning og oppsporing

Utvikling av plastjakten.no

Plastjakten.no er et kartleggingsverktøy i form av en nettside. På nettsiden kan hvem som helst registrere platen de rydder ved å ta laste opp bilder. Denne siden er inspirert av Facebook-gruppen "2 minutters strandrydding norge - se hva jeg fant!" hvor de 3600 medlemmene kan laste opp bilder av plastfunn. Gruppen viser at det er stor interesse for denne type kartlegging, og intensjonen med plastjakten.no er å gjøre det enda

Last opp bildene på
plastjakten.no

mer tilgjengelig for flere, da man verken trenger å logge inn eller være medlem av noen gruppe. Det er dessuten lettere å bruke dataene enn det en Facebook-gruppe tillater.

Alle har tilgang til bilder og metadata og kan hente ut informasjon og filtrere på f.eks “merkevare” eller “type plast”. Bilder gir også en annen type informasjon enn skjemaer, da det er mulig å endre metadata i etterkant ut fra det man ser i bildet. Vår erfaring er at mange har lavere terskel for å laste opp bilder av plasten de plukker enn å fylle ut detaljerte skjemaer, som kan være vanskelig å tolke. Brukerne av plastjakten.no blir oppfordret til å få med informasjon om merke, type produkt og sted. Denne informasjonen er tenkt skal kunne supplere andre typer kartleggingsverktøy av plast på avveie. Siden man registrerer plastsøppel med bruk av bilder får man dokumentert (med bildebevis) hvilken type plast som havner i naturen og hvem som har produsert den. Dette gir muligheter til å rette krav om ansvar, ikke bare til produsenter og brukere av slike produkter, men også til politikere og myndigheter som legger føringene for hvordan slike produkter skal håndteres.

Netlife Bergen har utviklet plastjakten.no etter bestilling fra NVH, mens vi har stått for innholdet. Siden vi hadde noen tekniske utfordringer som har måtte løses for å gjøre siden mer brukervennlig, utsatte vi lanseringen av nettsiden til høsten 2019. Nettsiden ble lansert som kartleggingsverktøy for plast på avveie under Passion for Ocean-festivalen Bergen 31. august. Dette gjorde vi blant annet ved hjelp av brosjyrer, informasjon på egne nettsider og kampanje på Facebook og Instagram med film. Vi hadde i tillegg en konkurranse i sosiale media hvor brukere kunne laste opp bilder med hashtag #plastjakten.no. Vinneren fikk en familiebillett til VilVite, sponset av VilVite.

Bildene som ble lastet opp på plastjakten.no krevde godkjenning fra administrator før de ble synlig på siden. Dette var svært arbeidskrevende å få til sammen med andre oppgaver. Derfor bestemte oss for å legge inn et captcha-spamfilter slik at siden tillater å publisere bildene umiddelbart etter opplasting og samtidig unngår uønskede bilder. Dette har spart oss for mye manuelt arbeid med å godkjenne bildene, samtidig som brukeren får se bildene sine på nett ved opplasting, noe som gjør siden mer brukervennlig. Vi må fremdeles gå inn på bildene for å kategorisere dem etter riktig kategori/merke, men dette er noe vi ønsker å få utviklet videre i 2020 slik at brukeren kan legge inn slik informasjon selv. Nettsiden vil da bli mer selvgående. I 2020 ønsker vi også å gå bredere ut med nettsiden slik at det er enda flere som bruker den og dataene vil bli mer representative. Vi vurderer også mulighetene for “gamification” av nettsiden for å øke bruken, og evt. utvikle nettsiden som en app.

4. Samarbeid

Samarbeidspartnere i 2019	
Navn	Beskrivelse
Bergen og Omland Friluftsråd (BOF)	BOF tilrettelegger i forbindelse med opprydningsaksjoner i Hordaland. Har organisert logistikk og henting av søppelet vi har plukket, i samarbeid med renovasjonsselskapene i Hordaland, og forsynt oss med sekker og hansker.

Clean Shores Bergen	Samarbeidet om å koordinere, mobilisere til og gjennomføre flere opprydningsaksjoner, og sammen er vi også blant de mest sentrale pådriverne i "Arven etter plasthvalen"-alliansen.
Herdla Museum/Museum Vest	Samarbeidet om å utvikle og lage Plastjakten-utstillingen på Herdla Museum.
Aktørene i "Arven etter Plasthvalen" (Clean Shores Bergen, NJFF Hordaland, Miljøvernforbundet m.fl.)	Planlagt konferanse i april 2020 og samarbeidet om å få reist et monument av plasthvalen i stål på Sotra som skal avdukes 28.1.2020.
Statens naturoppsyn Bergen	Samarbeidet om Før fuglene kommer-aksjon.
Bergen kommune	Samarbeidet om å planlegge og gjennomføre Gjenbruksuken i Bergen.
BIR	Samarbeidet om å planlegge og gjennomføre Gjenbruksuken i Bergen. BIR gav også et økonomisk bidrag til Plastjakten-utstillingen.
Klimafestivalen §112	Samarbeidet om aktiviteter under Klimafestivalen §112 i Bergen i januar, der vi bidro med to arrangementer.
DNT Ung Bergen	Samarbeidet om ryddeaksjon på Skogsøyna i forbindelse med Strandryddedagen.
BSI Friluft	Samarbeidet om ryddeaksjon på Skogsøyna i forbindelse med Strandryddedagen.
Nordhordland Folkehøgskole	Samarbeidet om Før fuglene kommer-aksjon.
Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) Hordaland	Samarbeidet om Før fuglene kommer-aksjon.

Passion for Ocean/Havkollektivet	Samarbeidet om aktiviteter under Passion for Ocean-festivalen i Bergen og bidro med ryddeaksjon, stand og bivokspapir-verksted.
Norsk Ornitologisk Forening Hordaland	Samarbeidet om Før fuglene kommer-aksjon.
Netlife Bergen	Drifter nettsiden plastjakten.no.

5. Oppfordre frivillige til rydding

Vi deltok aktivt i en rekke opprydningsaksjoner i 2019:

Kick-off Strandryddeuka | 26. april

Samarbeid: Bergen kommune, BOF, Clean Shores Bergen og Miljøvernforbundet.

Kick-off med stand i Bergen sentrum for å markere Strandryddeuka. Taler og lansering av Miljøkajak.

Strandryddeuka, Skogsøyva (lørdag) og Kvernepollen (søndag) i Øygarden kommune | 4. - 5. mai

Samarbeid: BOF, DNT Ung Bergen, BSI Friluft og Clean Shores Bergen.

Ant. deltakere: 51 stk 4. mai og 28 stk 5. mai

Ryddet: Fire big bags 4. mai og 2 big bags 5. mai

Under denne ryddeaksjonen samarbeidet vi med BOF, DNT Ung Bergen, BSI Friluft og Clean Shores Bergen. DNT Ung og BSI Friluft ønsket å ha et eget arrangement med sine deltakere og påmelding, og sørget for

busstransport til sine frivillige. De deltok kun på lørdag, mens vi inviterte våre frivillige til å delta på søndag. Clean Shores Bergen og BOF var sentrale samarbeidspartnere begge dager.

Alle deltakerne fikk tilbud om middag på Kvernepollen etter ryddeaksjonen på lørdag, og de fleste som var med på søndag overnattet på Kvernepollen rorbuer.

Vi har opparbeidet et nært og godt samarbeid med BOF og Clean Shores gjennom de siste par årene, mens det var første gangen vi samarbeidet med DNT Ung og BSI Friluft. Det var noen kommunikasjonsutfordringer som førte til noen mindre misforståelser ang. transport til og fra ryddeaksjon og medbringning av mat til frivillige. Dette førte til at vi bestilte en ekstra buss og tok med ekstra mat. Neste gang skal vi fordele oppgavene tydeligere.

Stedet vi ryddet på hadde en lang strandlinje med vekslende topografi av svaberg og små strender (2-6 meter). Vi ankom stedet med buss og gikk i ca. 40 min. Vi utførte en befaring noen uker før aksjonen, der vi fikk bekreftet at det fantes mye plast på strendene. På selve ryddedagen fant vi at det var svært mye plast som hadde ligget der lenge. Poser, taubiter og annet materiale gikk i oppløsning når vi tok i det. Dette førte til at det ble svært vanskelig å plukke plasten, og det lå dessverre mye igjen etter oss. Mengden mikroplast virket demotiverende for noen av deltakerne, men samtidig fikk de oppleve hvor viktig det er at plasten ikke havner på havet og får sjansen til å brytes ned til mikroplast.

Vi fikk ryddet seks bigbags med plast disse to dagene. På grunn av alle de små bitene med plast som var gått inn i tang og jordsmonn, fikk vi også med en del tang og jord. På søndagen ved Kvernepollen fant vi større plast (kanner, flasker, emballasje osv.), men også her var det mye mikroplast og garn som satt fast mellom steiner. Fordi store deler av det som ble plukket var mikroplast, var det relativt få big bags som ble fylt opp. Tross dette, og mye vind, opplevde de frivillige å gjøre en forskjell. De fikk «kjenne» på kroppen hvor stort plastproblemet er, og de fikk se med egne øyne hvordan plasten brytes ned i naturen. Dette håper vi at har en positiv effekt på holdninger til bruk av plast, og bruk og kast- mentaliteten slik at det på sikt fører til ringvirkninger.

Strandrydding Søre Eidesvågen, Fjell kommune, Passion for Ocean festivalen i Bergen | 30. august

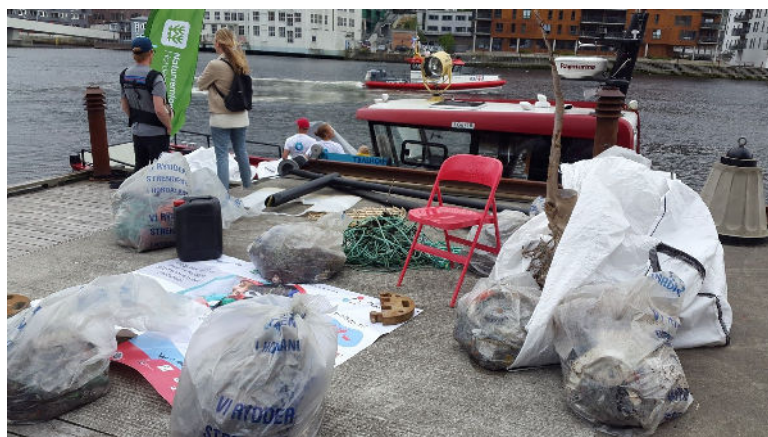
Samarbeid: Clean Shores Bergen, Miljøvernforbundet, og BOF.

Ant. deltakere: 28

Ryddet: 600 kg / 50 sekker

I denne aksjonen samarbeidet vi med Clean Shores Bergen, Miljøvernforbundet (NMF), og BOF. Vi sørget for å administrere ryddeaksjonen, påmelding og ivaretagelse av frivillige, og hadde med oss frivillige fra Naturvernforbundet, samt seks skoleelever og to lærere fra Rothaugen skole. BOF sørget for båttransport av frivillige, ryddeutstyr og sørget for å transportere plastavfallet med båt tilbake til Bergen samme dag. MVF hadde også småbåter som kjørte frivillige til områdene som skulle ryddes. Dette var svært effektivt. Avfallet ble vist i «Trashcamp» på Passion for Ocean- festivalen dagen etter, der det var ca. 800 besøkende.

Sammen ryddet vi 50 strandryddesekker som til sammen utgjorde ca. 600 kg plastavfall. På strendene i Søre Eidesvågen var det mye forskjellig plastavfall, blant annet tau, garn, leker og patronhylser. I dette området fant vi både makro- og mikroplast, noe som gjorde at ryddeaksjonen føltes mer effektiv.

Før fuglene kommer, Fedje, 18. september

Samarbeid: Clean Shores Bergen, MVF, BOF, Nordhordland folkehøgskole, Statens Naturoppsyn, NOF Hordaland, FNF Hordaland og lokalbefolkning på Fedje.

Ant. deltakere: 120

Ryddet: 1000 kg

For å være sikker på å ikke forstyrre fuglelivet, ble det i vinter bestemt af Før fuglene kommer-aksjonen i Hordaland i år skulle arrangeres om høsten i stedet for om våren. Etter planen skulle vi rydde i naturreservatet på øyene utenfor Fedje, men på grunn av sterk vind og regn kunne ikke vi rydde der av hensyn til HMS. Det ble samlet inn 1 tonn plastavfall på hovedøyen i løpet av en dag. Ryddeaksjonen fungerte veldig bra og lokalbefolkningen ga svært positive tilbakemeldinger og var glad for ryddehjelp i sitt lokalmiljø.

6. Kampanje

Netlife Bergen, selskapet som drifter nettsiden plastjakten.no for oss, lagde imidlertid en kampanje som ble delt i sosiale medier. Bakgrunnen for kampanjen var å sette søkelys på at folk ikke alltid kaster med vilje, og hvordan plast kan havne i naturen.

7. Annen formidling

Workshop "Make your own cosmetics", Klimafestivalen §112, Bergen | 14. januar

Puja Thiel er en av våre frivillige og hun har lang erfaring med å lage egen, plastfri kosmetikk i plastfri emballasje. Hun laget en gratis workshop som en del av Klimafestivalen i Bergen. Dette er en årlig festival hvor aktører blir invitert til å bidra med ulike aktiviteter. Ca. 50 personer deltok på workshopen.

Utstillingen på Herdla museum | Lansering 26. mai

Arbeidet med plastutstilling var en ny erfaring for oss. Vi samarbeidet med Herdla Museum, designer Kjersti Hjelmeland Brakstad og designer og illustratør Adele Jaunn. Vi hadde et godt samarbeid med disse og kom frem til en god felles plattform for idékonsept, utforming og innhold. Gjennom arbeidet fikk vi et nytt innblikk i visuell kommunikasjon og hvordan forskjellige mennesker tolker informasjonen i en slik utforming. Dette gav oss en retning for hvordan kommunisere ut plastproblematikken på en engasjerende og lettfattelig måte, som var treffende både for voksne, ungdom og barn. Det var tidkrevende å jobbe med utstillingen, men vi opplever at tiden og arbeidet som er lagt ned med den har medført et høyere fokus på plastproblematikken og at vi har nådd ut et bredt publikum. Under åpningen møtte det opp 50 personer, de fleste fra lokalbefolkning på Askøy og Herdla.

Til nå har vi fått positive tilbakemeldinger på utstillingen og arbeidet vi gjør i Plastjakten-prosjektet. Herdla museum har tatt i bruk utstillingen under omvisninger på Herdla Museum, i naturreservatet og i forbindelse med undervisningsopplegg for «Livet i fjæra» der de får besøk av barnehager og skoleklasser.

Når utstillingen er plassert på et museum som ligger tilknyttet et naturreservat oppnår man også en verdifull kontekst som knytter plastproblemene opp mot fugle- og dyrelivet.

Vi ønsker å jobbe videre med et pedagogisk opplegg som er tilknyttet utstillingen for fullt utbytte av informasjonen i utstillingen. Det pedagogiske opplegget vil være rettet mot barnehagebarn og skoleelever og vil også bidra til å spre kartleggingsverktøyet plastjakten.no. Vi er i dialog med om eit samarbeid om det pedagogiske opplegget. Utstillingen er også flyttbar, og kan flyttes til andre steder senere år.

Besøksstall Plastjakten-utstilling på Herdla museum			
Dato	Totalt besøkende	Skoleelever	Barnehagebarn
Åpning: 26.05.2019	50		
14.06.2019	892	92	
Total pr. 12.12.2019	7719	396	212

Stand og bivokspapir-verksted, Passion for Ocean, Bergen | 31. august

Bivokspapir er en miljøvennlig emballasje som blant annet lages av tekstil, bivoks og olje. Det erstatter plastemballasje, og kan være med å redusere plastbruken i hjemmene våre og forhindre plastforsøpling på tur. Derfor har vi arrangert workshop hvor vi har lært andre å lage bivokspapir ved to anledninger i høst. Disse workshopene har vært en del av vår formidling av alternative måter å oppbevare og ta vare på mat, uten bruk av plast.

Den første bivokspapir-workshopen hadde vi under Passion for Ocean pilotfestival Bergen 2019, 31. august, i regi av Havkollektivet og Passion for Ocean. Det var rundt 800 besøkende under festivalen og vi hadde kø hele

dagen i standen vår. Mange hadde allerede tenkt å lage bivokspapir, og var derfor glade for at de kunne lage det hos oss. Dette var en populær aktivitet under festivalen. Vi hadde en del utfordringer med plassering av telt og dårlige vindforhold som gjorde at rigging tok lang tid. Vi var sammen om telt med fire andre aktører, men sterk vind gjorde at vi til slutt måtte flytte hele teltet. Vi hjalp til med å rive opp gjenbruksstekstiler, lære andre å lage bivokspapir og snakke om prosjekter, naturvern og verve frivillige. Vi gikk tom for ingredienser når det nærmet seg slutten av festivalen. Neste gang vi arrangerte bivokspapir-workshop, delte vi opp stoffbitene på forhånd for å spare tid.

Aktiviteter som utgikk eller ble utsatt til 2020

Noen av søknadssvarene fra støttespillere kom sent på året. Det gjorde det utfordrende for oss å planlegge så mange aktiviteter som vi hadde ambisjoner om tidligere på året. Vi fikk også mindre støtte enn vi budsjetterte med da vi søkte om midler for 2019. Noen av de planlagte aktivitetene har vi derfor flyttet til 2020.

Innlede samarbeid med biblioteker og innbyggjerservice i Bergen kommune om små utstillinger om plast i forbindelse med strandryddeuken

Vi hadde ikke kapasitet til å få dette til i forbindelse med strandryddeuken, og avtalte i utgangspunktet å skyve på dette til i høst. Det viste seg at det ikke var mulig for Bergen kommune å tilby utstillingsarealene i Innbyggjerservice sine lokaler til dette formålet likevel. I 2020 kommer vi i stedet til å satse på at enda flere får se plastutstillingen vi har laget, samt andre "plast-stunt" i det offentlige rom i samarbeid med kommunen og de andre aktørene i Arven etter Plasthvalen.

Kontakte barnehager og skoler og tilby foredrag om plast og kartlegging med bruk av plastjakten.no

Dette utsettes til 2020 på grunn av manglende kapasitet i år.

Dele video med forbrukertips i sosiale medier

Vi har gjort opptak for disse videoene, men hadde ikke kapasitet i år til å redigere dem i kampanje-format. Dette utsettes til 2020.

Opparbeide samarbeid med dykkerklubber om kartlegging under vann. Kartlegge plastforurensning under vann, fortrinnsvis på Herdla i samarbeid med NOF

Vi har snakket med dykkerklubber på Askøy om dette, som er interesserte i samarbeid. Vi ønsker å starte med kartlegging av Herdleflaket som ligger innenfor fuglereservatet på Herdla, for å undersøke om det finnes plastforsøpling på grunnen der noen av fugleartene dykker ned for å "beite". Vi hadde ikke kapasitet til å gjennomføre en slik aksjon i 2019, dette utsettes derfor til 2020.

Gå i dialog med Askøy kommune og Gøne Paddling om Miljøkajak

Bergen kommune har i år startet med Miljøkajak-ordningen. I samråd med dem har vi derfor funnet ut at det er mest naturlig at de oppfordrer Askøy kommune og andre kommuner rundt Bergen til å gå i gang med dette. Derfor kommer vi ikke til å følge dette opp videre.

Gjennomføre kampanje for å inspirere flere til å plukke plast

Vi har gjennomført forskjellige kampanjer, men har planer om en konkret kampanje i samarbeid med Bergen og Hordaland Turlag for å nå ut til turgåere. På grunn av manglende kapasitet utsettes dette til 2020.

Spre tekster om nye plasttyper

Hovedteksten om plast er skrevet, men pga lavere bemanning og støtte blir dette utsatt til 2020.

Evaluering

Vi har fått gjennomført mange av de planlagte aktivitetene, har laget en god utstilling om plast og engasjert mange til å rydde og engasjere seg. Vi ser at større nasjonale arrangement, som strandryddedagen, tiltrekker flere enn enkelte ryddeaksjoner ellers i året. Derfor vil vi fortsette med å lage noen større ryddeaksjoner i forbindelse med de større dugnadene. Vi ser også at de som er med på ryddeaksjoner setter stor pris på å få et bedre måltid som takk for innsatsen. Å arrangere workshoper for å redusere plastbruk er mer populært enn vi trodde, og en positiv erfaring dette året. Vi vurderer å fortsette med lignende workshoper for å engasjere flere. Å arbeide med utstillingen var arbeidskrevende, men den har blitt sett av mange og nyttig i undervisningen på museet. Det er en formidlingsform vi ønsker å benytte igjen. Nettsiden plastjakten.no har blitt et godt verktøy for å kartlegge plast, og nå er vi klare for å spre bruken av den. Vi håper å gjøre den kjent blant de som arbeider med plastforsøpling, og at den kan bli brukt i barnehager og skoler i undervisning om plast.

Noen råd til andre

- Å samarbeide med andre organisasjoner for å arrangere ryddeaksjoner er gull verdt og gir best resultat. Det er viktig å være tidlig ute med planleggingen, og ha klar rolle- og ansvarsfordeling når man samarbeider med andre.
- Husk nok mat og drikke, og tenk grundig gjennom HMS - ryddeaksjoner ved kysten kan spesielt være risikable. Vær nøye med å informere deltakere om hva de må ha med og hva de må være obs på når de rydder, som skarpe gjenstander og farlig avfall. Det er viktig å være forsiktig ved vann og tau/garn som sitter fast i store steiner som kan velte.
- Ved store ryddeaksjoner bør man dele inn i ryddelag og peke ut lagledere som er ansvarlige for egne lag.
- Ved samarbeid med ungdomsorganisasjoner anbefaler vi at man enten får oversikt over alle deltakere, med kontaktinformasjon, kontaktpersoner og samtykke fra foreldre. Eventuelt kan man kreve at de har med seg en voksen person som tar ansvar for dem.
- Ved å bidra på festivaler, temadager og andre større arrangement kan man nå ut til flere og promotere kommende ryddeaksjoner og kampanjer.
- Det kan være lurt å velge områder med mest makroplast, siden det er lett å plukke. Da får man fjernet mest mulig på kort tid, og det gjør de frivillige mer engasjerte. Dersom det er veldig mye mikroplast som er vanskelig å fjerne, kan dette virke mer demotiverende.

- Mange steder må nok profesjonelle aktører inn for å få bort mikroplast og fiskegarn og tau som er viklet fast i steiner og lignende.
- Det er lurt å gå i dialog med alle andre aktører som jobber med plast i sitt område (andre organisasjoner, kommuner, fylkeskommuner osv.) og finne ut hva de gjør, slik at man kan utfylle hverandres roller i stedet for at flere sitter på "hver sin tue" og gjør det samme.

Planer for 2020

I 2020 ønsker vi å promotere og spre bruken av plastjakten.no, slik at flere kan bidra til å kartlegge hvilken plast som lettest havner i naturen. Nettsiden kan komplementere andre typer kartlegging, og er lett å bruke.

Vi vil dele forbrukertips, inspirere flere til å plukke plast og spre informasjon om hvordan man kan lage egne opprydningsaksjoner.

Vi har fått skrevet en akademisk tekst om ulike plasttyper, og vi ønsker å lage flere kortere tekster ut fra denne som vi sprer til ulike plattformer.

Vi ønsker å gi barn kunnskap om problemer og løsninger knyttet til plastforsøplingen, blant annet gjennom plastutstillingen vi har laget og ved å tilby foredrag for skoler og barnehager. Utstillingen vil i løpet av året flyttes og bli tilgjengelig for flere, og vi vil jobbe for at det lages et undervisningsopplegg knyttet til den. Vi kan også tilby foredrag om plast og oppfordre til bruk av plastjakten.no.

Nytt for året blir å begynne kartlegging av plastforsøpling under vann i samarbeid med dykkerklubber og NOF.

I 2019 lagde vi en rangering av det vi kaller "versting-plast", altså den typen plast som vi mener er mest problematisk. Basert på kunnskapen vi har samlet oss vil vi foreslå konkrete tiltak for å redusere plastforsøplinga og utfordre produsenter, myndigheter og forbrukere.

Samarbeidet med de andre aktørene i alliansen "Arven etter plathvalen" fortsetter og vi skal blant annet arrangere en konferanse i april. Vi kommer også til å delta i minst to opprydningsaksjoner og arbeide for å spre informasjon så det blir lett for andre å opprette egne opprydningsaksjoner.

Vi har også meldt interesse for å delta i prosjektet "Plastforsøplingsfrie kommuner" som drives av Naturvernforbundet nasjonalt.

Bruk plastjakten.no!

Registrer dine plastfunn på plastjakten.no.

Åpen og gratis for alle!